

sättas utan val. Domkapitel kunde då ta vederbörlig hänsyn till församlingens speciella behov av sjukhuspräst.

Med tanke på regionsjukhusens stora upptagningsområde kunde man tänka sig möjligheten att en komministratur utbyttes mot en tjänst som 1:e stiftsadjunkt varvid tjänsteinnehavaren komme att tillsättas av domkapitel. Förslaget att inrätta speciella sjukhusprästtjänster vid större sjukhus torde förmodligen ge det största utbytet. Kravet på särskild utbildning och lämplighet skulle därvid kunna komma till klart uttryck. Vid besättande av dylika tjänster behövde man självfallet inte vara hänvisad uteslutande till präster inom svenska kyrkan.

Under hänvisning till vad i motionen anförts hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning och förslag angående den prästerliga tjänstgöringen i vad avser den andliga omvårdnaden vid våra sjukhus.

Stockholm den 28 januari 1970

Mårten Werner (m)

Gunnar Oskarson (m)

Jöns Nilsson (m)
i Bästekille

Filip W. Fridolfsson (m)
i Stockholm

Ove Nordstrandh (m)

Nr 523

Av fröken **Åsbrink m. fl.**, angående *lektörshjälp och handledning åt syn- och hörselskadade studerande.*

Samhällets strävan att förbättra de handikappades situation har under 1960-talet bland annat tagit sig uttryck i en rad olika stödåtgärder inom utbildningen. Stöd- och specialundervisning inom grund- och mellanskolan har för olika grupper väsentligt förbättrats. Inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen har betydande resurser anvisats för omskolning och yrkesutbildning av handikappade.

I överensstämmelse med denna utveckling har grundskolan införts vid spe-

cialskolan för synskadade, som därvid erhållit successivt ökade resurser. Synskadade studerande i gymnasier och folkhögskolor har sedan slutet av 1950-talet individuellt integrerats i skolor för seende. En särskild hjälpmedelscentral har inrättats vid Tomtebodaskolan med uppgift att förse dessa grupper med studielitteratur i form av talböcker och punktskrift. Läsåret 1963/64 påbörjades inom De blindas förening en liknande service för en mindre grupp synskadade studerande vid universitet och högskolor. Antalet synskadade studenter har beklagligt nog snabbt ökat och uppgår läsåret 1969/70 till ett 70-tal. Denna produktion av studielitteratur, organiserad med utgångspunkt i studenternas individuella behov av kurslitteratur, finansieras genom individuellt beviljade utbildningsbidrag. Årsproduktionen uppgår för närvarande till ca 400 titlar per år. Trots den betydande omfattning denna service erhållit, har det emellertid visat sig mycket svårt att genom en på detta sätt centralt organiserad litteraturservice tillgodose de synskadade studenternas hela behov av läshjälp. De på förhand oförutsedda läsbehoven i direkt anslutning till vissa moment i undervisningen, vid utnyttjandet av referenslitteratur och uppslagsverk samt för bredvidläsning, har inte kunnat klaras på detta sätt. Från läsåret 1967/68 gavs de synskadade därför möjlighet att ur universitetens anslag för extra utgifter erhålla medel för så kallade lektörer — en möjlighet som senare visat sig vara av utomordentligt stort värde som ett komplement till studielitteraturservicen. Härigenom har de synskadade studenterna kunnat tillgodose sina mer akut betonade läsbehov. De har också fått lättare att skaffa sig den så betydelsefulla allmänorienteringen i anslutning till ämnet eller ämneskombinationen. I en del fall har medlen till lektörer även kunnat utnyttjas för stödundervisning i anslutning till studietekniskt svårtillgängliga moment i undervisningen.

Inom ramen för samma anslag har även medel anvisats för stöd åt hörselskadade studenter, vilka på grund av bristande tekniska arrangemang i studielokalerna, dåliga akustiska förhållanden etc., i många undervisningssituationer gått miste om väsentliga delar av den muntligt förmedlade undervisningen. För mycket gravt hörselskadade har medlen använts såväl för tolkhjälp som till ren stödundervisning.

I 1970 års statsverksproposition bil. 10 s. 254 yttrar chefen för utbildningsdepartementet följande: »Lektorshjälp och handledning åt syn- och hörselskadade studerande har hittills bekostats från anslaget Extra utgifter vid universitet och högskolor. Medel för detta ändamål bör i fortsättningen beräknas under fakulteternas avlöningsanslag. I fråga om de filosofiska fakulteterna kommer jag att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att meddela sådana bestämmelser att för nämnda ändamål får — utöver vad som följer av gällande organisationsplaner — disponeras högst 2 000 kronor per handikappad studerande och termin.» Av detta yttrande framgår ej klart, huruvida medel i varje enskilt fall avses utgå med högst 2 000 kronor eller om universiteten med utgångspunkt i en genomsnittlig tilldelning av

högst 2 000 kronor per student och termin avses få möjlighet att fördela medlen i enlighet med de individuella behoven.

Det torde framgå av det föregående att behovet av lektörshjälp och handledning bland syn- och hörselskadade studenter är mycket starkt varierande. Under vårterminen 1969 erhöll sålunda 54 synskadade studenter studielitteraturservice från De blindas förening. Av dessa utnyttjade 36 lektörshjälp. Majoriteten av de övriga utgjordes av studenter med så goda synrester att de kunde klara de mindre omfattande läsbehov som är aktuella i samband med lektörshjälpen. Med hänsyn härtill torde därför det genomsnittliga behovet inom den här berörda gruppen av studenter ligga avsevärt mycket lägre än vad som ofta är erforderligt i det enskilda fallet. Konsistoriet vid Uppsala universitet anger i skrivelse till Kungl. Maj:t av den 25 september 1969 att de sju synskadade studenterna vid universitetet själva beräknar sitt behov av läshjälp till mellan 150—250 timmar per termin. Med en ersättning av 20 kronor per timme skulle detta innebära ett medelsbehov av 3 000—5 000 kronor per student och termin. Härtill kommer kostnadspålägg för sociala avgifter med ca 20 procent. Departementschefens förslag, som innebär maximering av beloppet till 2 000 kronor per student och termin, skulle således innebära avsevärt försämrade möjligheter för dessa synskadade studenter att tillägna sig sin utbildning. Två möjligheter föreligger att tillgodose de synskadade studenternas behov av läshjälp, nämligen den centralt organiserade produktionen och den individuella lektörshjälpen. Dessa måste avvägas mot varandra med hänsyn till såväl rationella som studietekniska synpunkter. Såväl från denna synpunkt som med hänsyn till de starkt varierande behoven bland de handikappade studenterna är det olämpligt att fastställa ett maximibelopp för det enskilda fallet.

Under återopande av de i det föregående framförda synpunkterna får vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta att medel för lektörshjälp och handledning åt syn- och hörselskadade universitetsstudenter även i fortsättningen beviljas med utgångspunkt i de i varje särskilt fall föreliggande behoven.

Stockholm den 28 januari 1970

Eva Åsbrink (s)

Thyra Löfqvist (s)

Ingrid Bergman (s)
